

Agata Pilch

Młodów-Zakęcie, st. 14, gm.
Lubaczów, woj. przemyskie, AZP
100-87/68

Informator Archeologiczny : badania 31, 40-41

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Odslonięto rowy fundamentowe około dziesięciu domów trapezowatych kultury lendzielskiej oraz występujące w ich zasięgu groby trapezowate (5) i gliniaki (5). Tylko 2 groby położone w jamie 15 były dobrze zachowane, pozostałe, odkryte pod warstwą humusu, zostały mocno naruszone w czasie głębokiej orki. Z obiektów wewnątrz domów 2 i 3, tzw. piwniczek, oraz niektórych głębokich nisz glinianek, a także pojedynczych jam, pochodzą liczne materiały ceramiczne, krzemienne i kostne zwierzęce. Kolejną fazę osadnictwa wyznaczają dwa groby szkieletowe podwójne należące do kultury trzcinieckiej, wyposażone w przedmioty z brązu (zwoje z drutu oraz bransoleta). Również te groby, płytko położone pod powierzchnią, były słabo zachowane. Nie w pełni wyjaśniony charakter miał obiekt kultury łużyckiej z okresu halsztackiego. W jego wypełnisku (w przybliżeniu owalna jama o średnicy około 5 m i głębokości do 40 cm) zachowały się liczne materiały ceramiczne i kości zwierzęce oraz pojedyncze ozdoby i motyka z poroża jelenia. W części zachodniej wykopu odkryto 7 grobów kultury przeworskiej, których układ wyraźnie wskazuje, że stanowiły skraj większego cmentarzyska z tego okresu. W ich liczbie były 3 groby ciałopalne (2 jamowe i 1 popielnicowy) oraz 4 groby szkieletowe - te ostatnie tworzyły odrębne skupisko. Wszystkie groby zawierały wyposażenie, zwłaszcza bogato wyposażone były groby szkieletowe. Zwracał uwagę grób męski nr VIII, w którym szkielet spoczywał w jamie przykrytej brukiem kamiennym. Jego wyposażenie stanowiły liczne przedmioty z żelaza i ceramika. Wzdłuż prawego boku zmarłego ułożono miecz w pochwie o długości 40 cm. Ponadto znaleziono przy nim szczypczyki, 2 noże, szydło, zapinkę, dwudzielną klamrę do pasa, 5 naczyń (misę i 4 jednouchy formy naczyń, zdobione delikatnym meandrem) oraz koncentrację kości zwierzęcych, głównie świni. Na podstawie wyposażenia wszystkich grobów cmentarzysko należy datować od fazy A₂ młodszego okresu przedrzymskiego po wczesny okres wpływów rzymskich (II w. p.n.e. - I w. n.e.).

Podobnie jak w latach ubiegłych, równoległe do prac archeologicznych, prowadzono badania przyrodnicze. Grupa paleobotaników z Krakowa płukała na sicie niektóre wypełniska obiektów neolitycznych, zaś w obrębie wytopiska starego jeziora wykonano odwiert sprawdzający miąższość osadów biogenicznych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Badania będą kontynuowane.

MŁODÓW-ZAKĄCIE, st. 14, gm. Lubaczów, woj. przemyskie, AZP 100-87/68

- grób szkieletowy (podkurhanowy?) kultury ceramiki sznurowej (schyłkowy neolit)
- zespół zabytków kultury środkowodnieprzańskiej (schyłkowy neolit)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone na przełomie czerwca i lipca przez mgr Agatę Pilch (Muzeum w Lubaczowie). Finansowane przez PSOZ. Przebadano powierzchnię 67 m² w miejscu wcześniejszego przypadkowego odkrycia zespołu zabytków kultury środkowodnieprzańskiej.

We wszystkich wykopach poniżej brunatnoczarnego, zbitego humusu leśnego o miąższości 15-20 cm zalegał pomarańczowożółty, sypki piasek, a pod nim calec. W wykopie 2/97, bezpośrednio pod humusem leśnym, odslonięto obiekty 1 i 2 — niewielkie (20 x 20 i 25 x 30 cm) skupiska węgielków drzewnych. Obiekt 3 był słabo czytelny, prostokątną jamą grobową o wymiarach 190 x 64 cm, z dnem w kształcie płaskiej niecki, której część wschodnia była nieco głębsza niż zachodnia. Słabo zachowane elementy drewnianej obstawy w postaci czarnych smug zwęglonego drewna najwyraźniej rysowały się wzdłuż krótszych boków, których szerokość wynosiła 6-8 cm. Mniej regularne, węższe smugi ciągnęły się także wzdłuż jamy grobowej. Wypełnisko jamy stanowił rudawy piasek. Na stropie i spągu jamy odkryto ślady palenisk w postaci przepalonego, pomarańczowego piasku i pyłu węglowego. W górnej części wypełniska jamy grobowej odkryto niewielką ilość kości ludzkich, należących do jednej dorosłej osoby, a także fragmenty baniastej amforki, zaopatrzonej najpewniej w dwa kolankowate, poziomo przekłute ucha, umieszczone na największej wydatości brzuśca lub powyżej. Dno amforki było płaskie, słabo wyodrębnione, powierzchnia zewnętrzna gładka, brunatna, wewnątrz chropawe; przy dnie widoczne były ślady gładzenia. Największa wydatość brzuśca wynosiła 9 cm, zachowana wysokość — 5,6 cm, średnica dna — około 5 cm, grubość dna — 1 cm, grubość ścianek — 0,4-0,5 cm.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum w Lubaczowie
Wyniki badań zostaną opublikowane w „Sprawozdaniach Archeologicznych”, t.XLIX, 1997 r.
Badania będą kontynuowane.

Mogielnica, st. 1, gm. Korczew, woj. siedleckie - patrz: środkowa i późna epoka brązu

Mostno, st. 16, gm. Dębno, woj. gorzowskie - patrz: mezolit

NAWÓZ, st. 10, gm. Nielisz, woj. zamojskie, AZP 87-86/20

- ślady osadnictwa neolitycznego
- ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu
- ślady osadnictwa z wczesnego średniowiecza

Rozpoznawcze badania wykopaliskowe w związku z budową zalewu na rzece Wieprz, przeprowadzone przez mgr. mgr. Józefa Niedźwiedzia i Andrzeja Urbańskiego (Muzeum Okręgowe w Zamościu). Finansowane przez Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zamościu. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 440 m².

Stanowisko zostało odkryte w czasie badań powierzchniowych w kwietniu 1989 r. Zlokalizowane jest na cyplowatym wzniesieniu, na terasie nadzalewowej w dolinie rzeki Wieprz. W sezonie 1997 badania prowadzono w centralnej części wzniesienia. Wytyczono wykop krzyżowy o wymiarach 20 x 22 m (długość wykopu w kierunku wschód-zachód – 20 m, w kierunku północ-południe – 22 m, szerokość w części centralnej – 2 m, w dalszej, na długości 5 m — 1 m).

W czasie eksploracji warstwy ornej o miąższości około 25-30 cm natrafiono na niewielką ilość materiału zabytkowego. Były to przede wszystkim drobne fragmenty ceramiki datowane na młodszą epokę kamienia, wczesny okres epoki brązu, okres wczesnego średniowiecza (młodsze fazy), a także tyłczak z krzemienia świciechowskiego oraz dwa fragmenty wiórków z krzemienia wołyńskiego. Ponadto z powierzchni stanowiska przed rozpoczęciem badań zebrano dwa niewielkie, niecharakterystyczne fragmenty ceramiki, dwa wiórki z krzemienia wołyńskiego i odłupek z krzemienia świciechowskiego. Zabytki krzemienne generalnie datować należy na młodszą epokę kamienia. Poniżej warstwy ornej znajdował się calec w postaci gliniastej ziemi, w części zachodniej wykopu od strony wysoczyzny z domieszką jasnego piasku. Nie natrafiono na ślady obiektów. Na stanowisku mamy zapewne do czynienia ze śladami krótkotrwałego, sezonowego zasiedlenia.

Dokumentacja powykonawcza z badań znajduje się w PSOZ w Zamościu a materiały zabytkowe zdeponowano w Muzeum Zamojskim w Zamościu.

Badania nie będą kontynuowane.

NAWÓZ, st. 26, gm. Nielisz, woj. zamojskie, AZP 87-85/181

- ślady osadnictwa neolitycznego
- ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu
- ślady osadnictwa nowożytnego

Sondażowe badania wykopaliskowe, w związku z planowaną budową zbiornika wodnego „Nielisz”, przeprowadzone przez mgr. Józefa Niedźwiedzia (Usługi Archeologiczne i Geodezyjne „Profil”). Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 112 m².

Stanowisko zostało odkryte podczas prospekcji AZP w 1990 r. przez W. Komana (PSOZ w Zamościu). Położone jest na dużym cyplu o ekspozycji wschodniej, południowo-wschodniej i południowej, w niedalekim sąsiedztwie rzeki.

Podczas badań powierzchniowych w 1990 r. znaleziono tu na obszarze około 1 ha materiał ceramiczny zaliczony do neolitu (bez precyzyjniejszego określenia), wczesnej epoki brązu, wczesnego średniowiecza i pradziejowy nieokreślony. Badania wykopaliskowe w 1997 r., podczas których założono 3 wykopy sondażowe, wykazały silną erozję gleby, w wyniku której powstała dość gruba warstwa spływowa (około 60-70 cm) u podnóża cypla. W warstwie tej znaleziono nieliczny materiał w postaci